

podobna je borova grizlica, ki se pojavlja na borovih drevesih. Na mladih borih se prikaže večkrat tudi borov brstni zavijač. Svetlozrjava gosenica tega škodljivca se zarije v mlado brstje in ga razjede v strženu, kjer se konečno zabubi. Mlabo brstje se pozneje skrivi in posuši. Razširjanje škodljivca preprečimo, ako napadene veje odlozimo in sežgemo. Na starejših borih se vgnezdijo tu in tam sprevodni prelec. Po zimi je pobirati in uničevati zimsko gnezda gosenic.

V gozdih vrstovih utegne biti zelo škodljiv bra-mor, ki izpodjeda korenine, kakor ogrci. Love ga v lonce, koji se zakopljejo do vratu v zemljo. Tudi kobilice utegnejo postati gozdom nevarne, ako prilete v večjih množinah.

Sploh moramo reči, da ima skoro vsako gozdno drevje svojega mrčesnega škodljivca. Mrčesi so nevarnejši iglastemu drevju nego listnatemu, katero objedanje lažje prenese. Z največjim uspehom zatiramo vse omenjene škodljivce, ako gozde skrbno nadzorujemo ter vso bole-havo in polomljeno drevje sproti iztrebimo in spravimo iz gozdov.

Naša dolžnost bodi tudi, da varujemo sovražnike škodljivih mrčesov. Tu sem spadajo od četveronožcev: krti, ježi, dihurji, podlasice, jazbeci in netopirji, od ptic pa ptice roparice, kot jastrebi, sove in sokoli. Nadalje tudi kukavice, žolne in skoro vse ptice pevke, kakor: senice, drozgi, kosi, škorci, slavci, lastovke itd. Zato jih pametni gospodarji in prijatelji ptic v hudih zimah krmijo ter skušajo pridobiti, da gnezdiijo pri nas.

Domače živali so gozdom tudi lahko škodljive, zlasti koza, ki objeda vsako drevje, katerega doseže. Pašo v gozdih je zato gajatelj omejiti vsaj toliko časa, dokler drevje ne odraste.

Često pa povzroči škodo v gozdu človek sam. Zato imajo večji posestniki razen gozdarjev nastavljenе takor-imenovane logarje, ki čuvajo gozde pred poškodbami in tatvinami zlobnih ljudi.

Glavni pridelek v naših gozdih naj bo edinole les. Na postranske dohodke iz gozdov ne računamo toliko, ker so proizvodnji lesa kot glavnemu smotru več ali manj na škodo. Tam, kjer se upošteva to pravilo, bomo imeli iz naših gozdov obilne dohodke, kar bo v prid celot-nemu kmetijskemu gospodarstvu. Z največjo sigurnostjo se gospodarji tam, kjer se vsaka posamezna gospodarska panoga ne le sama vzdržuje, temveč daje tudi primeren čisti dohodek v skupno gospodarsko blaginjo. Kdor pa hoče z eno ali drugo gospodarsko panogo, n. pr. vinograd-ništvom, uganjati šport, tega naj se oblastvenim potom pri-sili, da proda svojo zemljo drugemu sposobnejšemu, ali jo da v zakup.

Negujno naše gozde z vso vsmemo in videli bomo, da bo naš trud obilo poplačan z lealnimi dohodki in dru-gimi reznimi dobrotami, ki jih imamo od te neobhodno potrebne in nad vse koristne gospodarske panoge.

Ivan Stampar, ekonom, graščina Ormož.

Politični ogled.

Država SHS.

Seja skupščine, ki je omenjena že v članku na prvi strani, se je končala s tem, da je v nedeljo po noči ob 11. uri cela opozicija zapustila narodno skupščino po iz-javi Ljube Davidoviča, ki je označil vladno delo za na-vižno in protipostavno. Po odhodu opozicije je govoril Pašič, ki je naglašal, da se mora proračun na vsak način sprejeti ter da vlada prevzema za svoje delo vso odgo-vornost in se bo, če treba, obrnila tudi na narod. Ob pol-noči so vladni poslanci sprejeli proračun. Pri glasovanju sta bila od opozicije navzoča samo dva Nemca, ki sta imela nalogo, da nadzorujeta, kaj se v narodni skupščini godi.

Med 38urno sejo v soboto in v nedeljo so se politič-ne strasti v narodni skupščini razpalile do skrajnosti. Opo-zicija je obračunavala s politično-moralno vrsto uskokov, radikali pa so v svoji bojevitosti sami razkrivali svoje ne-žedne namene. Tako je radikal Mihajlo Srečković dejal: »Mi smo pretivali kri in ne damo, da se brez krvi razruši, kar je s krvjo doseženo. Prišla bo diktatura!« — Pribičevičeva policajdemokratska družba je opozicijo napadala »avstrijanci« in je dobila za to naštetu »se, kaj in kako vse so njeni člani od Pribičeviča do Edo Lukiniča delali v službi nekdanjih madžarskih oblastnikov. Zlasti srbski demokrati so ostro napadali Pribičevičeve uskoke in kli-čev: »Izdajalci, korupcionisti!« ni bilo ne konca ne kraja. V splošnem je vladna skupina od početka do konca seje kazala, da ji ne gre ne za državo in ne za red v njej, ampak samo za moč in oblast vladnih strank v državi in nad državo. To se posebno dobro vidi v odboru za veri-fikacijo ali potrjevanje poslanskih mandatov. V tem od-boru eni radikali naraščeno zagovarjajo in priporočajo nasilje, naj se hrvatskim poslancem mandati ne samo ne potrdijo, temveč uničijo in poslanci stavijo pred sodišče po zakonu o »zaščiti države«, drugi hočejo zavlačevati

verifikacijo do skrajnosti s tem, da skušajo poprej še ka-kega Pribičevičevca spraviti v odbor ter da od sej izosta-jajo, med tretjimi se pa končno najdejo tudi poštenjaki, ki tako ravnanje obsojajo. Najbrž se bo iz radikalnega kluba oddvojilo par poslancev in bivših ministrov, ki ne odobravajo zveze s Pribičevičem aploh in ki posebej še obsojajo nasilno in nepostavno početje vlade.

Vodstvo demokratov je pod predsedstvom Ljube Da-vidoviča izključilo Pribičevičevo družbo iz stranke, Pribi-čevič se pa sedaj roti, da tega ne prizna in da bo še več pristašev dobil na svojo stran.

V ponedeljek popoldne se je vršila kratka seja skup-ščine brez opozicije. Obravnavale so se nekatere pogodbe s sosednimi državami. Po zaključku seje je vlada izjavila, da se mora za skupščino še le najti delo in da bodo seje sklicane po potrebi. Vse kaže na to, da bi radikali radi napravili volilno vlado ter do volitev, ki bi se vršile tako nekako v prvi polovici oktobra ali pa še malo prej, vla-dali brez parlamenta.

Bolgarija.

Podpisana je pogodba glede izplačila okupacijskih stroškov od strani Bolgarije. Protokol so podpisali zastop-niki Francije, Angleške, Italije in Bolgarije. Protokol do-loča okupacijske stroške v znesku 25 milijonov zlatih fran-kov, ki jih mora plačati Bolgarija tekom 10 let, začevši s 30. septembrom t. l. Po sklenjeni pogodbi je nagovoril predsednik medzavezniške komisije bolgarskega zunanje-ga ministra Kalfova z besedami, v katerih izraža popolno zadovoljstvo ter upanje, da je s tem činom storjen važen korak v interesu miru in reda v vzhodni Evropi. Težko finančno breme, ki ga je prevzela Bolgarija, nudi jamstvo, za njeno lojalnost in miroljubnost. Minister Kalfov se je zahvalil za tople besede in iskrenost članov medzavezni-ške komisije, ki so končno rešili to pereče vprašanje. — Bolgarija je sklenila tudi z Avstrijo pogodbo, ki vzpostavlja redne pravne odnose med obema državama.

Na Češkem

se je v zadnjem času razkrilo vse polno umazanih kupčij in zlorab od strani državnih organov pri raznovrstnih na-bayah za državo. Na državno škodo se je žrilo s spiritom, bencinom in velike goljufije so se razkrile tudi pri naba-vah avtomobilskega materiala za vojaštvo. V umazane kupčije so zapletene tudi višje uradne osebe in sedaj se bo osnovala medministrska preiskovalna komisija, ki bode revidirala vse državne dobave v zadnjih letih, da se iz-slede vse nerednosti in kaznujejo krivci.

Francija.

Ministrski predsednik Poincaré je sestavil novo vla-do, ki je spremenjena le glede nekaterih ministrskih se-dežev, drugače je pa politično popolnoma enaka prejš-nji. Do krize in nove vlade je prišlo najbrž le radi tega, da se najde povod za odlaganje volitev, ki vladno večino nič ne mikajo. Vlada bo skušala izvesti finančne zakone, s katerimi naj se prišteji državno premoženje in bo pred vsem nadaljevala delo obnove, povračil in miru. Glede notranje politike bo skušala vlada rešiti začasni načrt za obnovo dežele, izvesti reforma dohodninskega davka in pokojninskih zakonov, ne da bi pri tem povzročala izdat-ke, ki bi se ne dali kriti iz rednih dohodkov. Vlada bo vstrajala neizprosnost na vzdrževanju ravnotežja v proračunu. Politika obnove opustošenih krajev se bo nadalje-vala.

Rusija—Rumunija.

Na Dunaju zborujejo zastopniki sovjetske in rumun-ske vlade, da rešijo razna med Rusijo in Rumunijo sporna vprašanja. Najbolj boleča točka v medsebojnih odnosih obeh držav je vprašanje Besarabije. Glede tega se je iz-razil ruski zasotnik Steklov: »Če hoče živeti Rumunija z Rusijo v trajnem miru, naj se odpove Besarabiji. Če pa Rumuni tega ne storijo, bodo doživeli tragedijo.«

VSEM DRUŠTVOM PROSVETNE ZVEZE V MARIBORU.

Krščansko-secijalna prosvetna in izobraževalna dru-štva morajo porabiti vse razpoložljive sile za boj proti pi-jančevanju med našim narodom. Zlo pijančevanja in zlo-rabljenja alkoholnih pijač je pri nas tako veliko in tako ukoreninjeno, da mu bo le z enotnim, krepkim odporom odporom mogoče priti v okom. Statistika in grozeči opo-mini naših zdravnikov, narodnih gospodarjev in vzgojitel-jev o alkoholizmu med nami govore preveč glasno, da bi jih kdorkoli mogel preslišati in prezreti.

Zato naroča Prosvetna zveza v Mariboru vsem včla-njenim izobraževalnim in prosvetnim društvom v smislu čl. 10, točka 3, svojih pravil:

1. Da določi vsak društveni odbor osebo (odbornika), ki se bo posvetila z vsem srcem temu perečemu vpraša-nju. Pri vsakem društvu je ustanoviti odsek za gojitev treznosti.

2. Vsak društveni odbor mora polagati pa še posebno pažnjo na sledeče:

a) da se izpolnjuje naredba pokrajinske uprave za Slovenijo, oddelek za notranje zadeve, št. 41.573, dne 13. II. 1923, ki govori o pobijanju pijančevanja;

b) da se prepreči navzočnost šoloobveznih otrok v gostilnah brez spremstva starišev ali odraslih, a tudi v spremstvu teh se jim pod 16. letom starosti ne sme da-jati alkoholnih pijač;

c) da se ne toči in prodaja žgane opojne pijače od sobote ob 6. uri zvečer do ponedeljka do 11. ure dop.

č) da ne odreka gostilničar hrane gostu zato, ker ne uživa opojnih pijač;

d) da se opozori pristojno oblast na gospodarja-pi-janca prej, predno bo zapravljal s pijančevanjem večino svojega premoženja v svojo škodo in v škodo svojcev,

ki bi zato lahko postali siromaki in padli kot taki s ča-som v breme občine in države.

3. Vsa društva morajo brezpogojno uveljaviti ob raz-nih društvenih prireditvah misel treznosti in zmernosti. Vse prireditve se morajo končati vsaj ob običajni krajev-no-policijski uri. Na sporedu ne sme nikjer stati n. pr., da bo poskrbljeno za dobro kapljico ali kakorkoli za pijačo. Enako se ne sme rabiti nikjer na sporedu beseda »vese-lica«, ki jo je nadomestiti z besedo »prireditve« ali slinčo.

4. Društva ne smejo vprizarjati gledaliških predstav, ki se v njih pijančuje, ali ki izražajo drugače preveliko posurovelost.

5. Nobeno društvo ne sme imeti sej in sedeža v go-stilni.

6. Društvene prireditve v gostilnah je treba zabranje-vati z največjo odpornostjo in ako ni jamstva, da to ne bo prilika za zapravljanje denarja in za pijančevanje, je treba tako društveno prireditve brezobzirno zabraniti. Pri vseh društvenih prireditvah morajo biti na razpolago tudi brez-alkoholne pijače po zmernih cenah.

7. Vsako društvo mora paziti, da noben njegov član društvu ne bo delal sramote s pijančevanjem. Proti čla-nom, ki v tem oziru kaj zagreše, naj se postopa discipli-narno.

8. Društveni odbor naj zainteresira krajevno izobra-ženstvo, da se s strokovnimi predavanji, zlasti pa z dobrim vzgledom udejstvuje v borbi proti pijančevanju.

Vsako včlanjeno društvo mora Prosvetni zvezi v Ma-riboru v slehernem četrtletnem izkazu o društvenem delu izčrpno poročati, kako se izpolnjujejo gornje določbe, ki jih je obravnavati pri odborovih sejah, razglasiti vsem društvenim članom in nabiti na vidnem mestu v društve-nih prostorih.

Odbor Prosvetne zveze v Mariboru.

Tedenske novice.

S čim se že hvalijo demokratije. Komaj par dni sta v vladnem objemu g. Pašič in policajdemokrat Pribičevič, se že hvali dr. Žerjavovo »Jutro«, mariborski »Tabor« itd., da so slovenski demokratije, ki imajo samo enega prigo-ljufanega poslanca, profesorja Rejsnerja, ki podpira Pa-šič-Pribičevičevo trblo vlado, dosegli to-le: Ukinitve ku-luka za Slovenijo in ustavitve vseh priprav za občni zbor Kmetijske družbe. Sami laži-uspehi. Javnost dobro ve, kako se je ravno Jugoslovanski klub boril proti kuku-ku in kolikrat smo že objavili v »Gospodarju«, kako je na zahtevo naših poslancev večkrat izjavil notranji minister, da se kukuk v Sloveniji ne bo izvajal. Uspeh naših 21 poslancev bi si rad prilastil sedaj eden prigo-ljufan demo-kratski poslanec. Kmetijska družba, ki ima denar ter pre-moženje, je že davno trn v peti naših demokratov. Demo-kratskih kmetov ni, a kljub temu bi se rad dr. Žerjav na ta ali oni način priplazil do premoženja Kmetijske družbe in ga potem izrabil na prav ostuden način za demokrats-ke malhe. Kot vladni hlapi in petolizniki radikalov so demokratije dosegli toliko, da je notranji minister ustavil predpriprave za občni zbor Kmetijske družbe. Pa predno se bo Žerjavu posrečilo stegniti že radi potvorbe menic na šestmesečno ječo obsojeno nepošteno roko po pre-moženju Kmetijske družbe, Pašič-Pribičevičeve vlade že davno več ne bo. Takih laži-uspehov kot sta ravnokar označena, se lahko veseli samo slovenska demokratska stranka, ki ima samo enega — prigo-ljufanega poslanca.

Si bo treba dobro zapomniti! Zasluga Jugoslovanskega kluba in še posebno njegovega načelnika dr. Korošca je, da je pripeljal Radičeve poslance v zbornico. Radičevi poslanci so bili pripravljeni oprijeti se resnega političnega dela in skupno z našimi poslanci se boriti proti nepošte-nostim, ki jih je uganjala s Slovenci ter Hrvatci Pašičeva vlada. Ravno v trenutku, ko je šlo za to, da se pože ne pomočjo radičevcev Pašiča od vladne mize, pa je Pribi-čevič in slovenski demokratije uskočili k Pašiču in podprli njegovo vlado, čez katero so poprej najbolj zabavljali. Pašič in Pribičevič se sedaj iz strahu pred padcem bra-nita potrditi mandate Radičevih poslancev in na ta način zapirata s pomočjo dr. Žerjavove stranke Hrvatov pot do resnega političnega dela. Slovenski kmet, delavec in o-brtnik si morajo dobro zapomniti, da sta ravno Pribičevič in dr. Žerjav kriva, da lahko Pašič še nadalje pašuje nad Slovenci in Hrvati.

Pošte v Sloveniji. Zadnje pol leta je beograjska vlada dala ukiniti celo vrsto pomožnih pošt na Sloven-skem Stajerskem. Naši poslanci so dne 7. decembra 1923 vložili na ministra za pošte vprašanje, ali misli ukinje-ne pošte zopet upostaviti in nakazati za nje dovolj kre-dita. Te dni je dobil narodni poslanec Franjo Žebot od ministra Vukičevića pismen odgovor št. 1336 v katerem pravi, da je odredil višje nagrade za pomožne pošte. — Tozadavni krediti so tako visoki, pravi minister, da se bo ugodilo upravičenim zahtevam vzdrževalcem po-možnih pošt ter da se ukinjene pošte zopet otvorijo. — Opozorjamo vse kraje, kjer je poštno ravnateljstvo uki-nilo pomožne pošte, da se pobrigajo in zahtevajo ta-kojšnjo otvoritev pošt. Poslanec Žebot je o tem obve-stil poštno ravnateljstvo v Ljubljani. — Za poštno zve-zo med Mariborom in Gornjo Sv. Kungoto je poštno ravnateljstvo obljubilo poslancu, da se bo zopet upeljala vozna pošta dvakrat na teden.

Poslanec Jakob Vrečko je ob priliki razprave o proračunu ministrstva pošte govoril v imenu Jugosl. kluba glede razmer, ki vladajo pri poštah v Sloveniji. Pod sedanjno vlado (Pašičevo) opozamo pri pošti povsod nazadovanje. Poštne zveze so vedno slabše. Finančni minister ne daje dovolj kreditov, da bi Slovenija imela za svoje gospodarske potrebe dobre poštne in telefon-ske zveze. Značilno na primer je, da je za pomožne po-šte v Sloveniji določenih samo 80.000 D. V Sloveniji je